

MAHATMA GANDHI UNIVERSITY
M A RESTRUCTURED SYLLABUS - P G CBSS
M A DEGREE EXAMINATION
MODEL QUESTION PAPER
I SEMESTER
FACULTY OF LANGUAGE AND LITERATURE
BRANCH VI SANSKRIT (Special) VYAKARANA
COURSE III CORE III AESTHETICS & DARSANAS

Selected portions from The Kavyaprakasa, The Arthasangraha, The Nyayasiddhantamuktavali and
Shad darsanasangraha

Time : 3hrs.

Weight : 30

संस्कृतभाषयोत्तराणि देयानि । देवनागरी लिपिरुपयोक्तव्या ।

I कम्पि ग्रन्थम् अनपहाय एकं पुटमनतिक्रम्य अधोनिर्दिष्टेषु आहत्य पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः ।

1x5=5

1. सकलप्रयोजनमौलिभूतं काव्यप्रयोजनं किम्? कुतः ?
2. चित्रं नाम किम्? तत् कतिविधम्?
3. धर्मलक्षणं प्रतिपादयत ।
4. वेदलक्षणमुल्लिख्य तद्विभागान् प्रदर्शयत ।
5. पदचतुष्टयेषु अन्यतमं प्रतिपादयत ।
6. प्राचीननवीनमतयोः शक्तिलक्षणं विवृणुत ।
कारिकाद्वयं पूरयित्वा व्याख्यात -
7. समुदेति यतो लोके -----
8. कार्यात्कारणानुमानम् -----

II कमपि ग्रन्थम् अनपहाय पुटद्वयमनतिक्रम्य अधोनिर्दिष्टेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः –

2x5=10

9. उत्तमकाव्यलक्षणं सोदाहरणं विशदयत ।
10. इति हेतुस्तदुद्भवे अवतार्य वर्णयत ।
11. कस्यार्थः भावना? किं तस्याः स्वरूपम् इति विशदयत ।
12. अंशत्रयोपेताम् आर्थीभावनां विवृणुत ।
13. जातौ शक्तिं स्वीकुर्वतां मीमांसकानां मतं निराकृत्य नैयायिकमतं स्थापयत ।
14. तात्पर्यानुपपत्तिरेव लक्षणाबीजम् । स्थापयत ।
15. बौद्धसिद्धान्तान् संक्षिप्य लिखत ।
16. निग्रहस्थानानि निरूपयत ।

III अधोनिर्दिष्टेषु कमपि ग्रन्थमनपहाय त्रयाणां प्रश्नानामुत्तररूपेण दीर्घान् प्रबन्धान् आरचयत –

5x3=15

17. मम्मटाभिमतं काव्यलक्षणं विवृणुत ।
18. रससूत्रनिरूपणे शङ्कुकमतमुपन्यस्यत ।
19. लक्षणविभागाभ्यां सह विधिम् उपन्यस्यत ।
20. श्रुतिलिङ्गैत्यादिषट्प्रमाणानि निरूपयत ।
21. शक्तिग्रहोपायान् विवृणुत ।
22. आसत्तिर्योग्यताकाङ्क्षातात्पर्यज्ञानमिष्यते कारणम् । निरूपयत ।

.....

SCHEME

In this course, Aesthetics and Darsanas, portions from four texts, The Kavyaprakasa, The Arthasangraha. The nyayasiddhantamuktavali, and Shad darshanasamuccaya are included.

There are three types of questions. In the first type, answers should be written for 5 questions out of 8. Here, two questions should be asked from each text. Answering minimum one question from each text, 5 questions should be answered. From Shad darsanasamuccaya, two verses for explanation are to be given as questions.

In the second type too, answers should be written for 5 questions out of 8, which should have the length of a short essay. Here too, two questions from each text should be asked for answering and without omitting any text, 5 questions should be answered.

But in the third type, long essays are expected as answers for the questions. Here, 3 questions should be answered out of 6. In this type, the text, Shaddarshanasamuccaya is omitted and two questions from other three texts should be asked. Students should answer one question from each text. The question paper should be written in Sanskrit and Devanagari script should be used for writing.
